

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра історії України

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан історичного факультету

Сергій ЛИТОВЧЕНКО

29 ” серпня 2025 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасна історіографія: актуальні проблеми, нові методологічні підходи та міждисциплінарні студії

рівень вищої освіти	доктор філософії
галузь знань	гуманітарні науки – 03
спеціальність	історія та археологія - 032
освітня програма	історія та археологія
спеціалізація	
вид дисципліни	Обов’язкова
факультет	історичний

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою історичного факультету

“ 29 ” _____ серпня _____ 2025_ року, протокол № 7_

Програму схвалено на засіданні кафедри історії України

Протокол від “27” серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Калініченко В.В.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) історія та археологія

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

(підпис)

Сергій Сорочан
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією історичного факультету

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “29” серпня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Тумаков О.І.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка історика-дослідника, здатного орієнтуватися у сучасному стані історіографії, критично аналізувати наукові концепції та методологічні підходи сучасної історичної науки, застосовувати міждисциплінарні дослідницькі інструменти для інтерпретації історичних процесів і явищ.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є: формування системних знань про основні тенденції розвитку сучасної світової та української історіографії; ознайомлення з новими методологічними підходами та концепціями сучасної історичної науки; опанування теоретичних засад міждисциплінарних досліджень у гуманітарних і соціальних науках; розвиток навичок критичного аналізу історіографічних текстів та наукових дискусій; формування вмінь застосовувати сучасні дослідницькі методи та міждисциплінарні підходи під час роботи з історичними джерелами та інтерпретації історичних процесів; вироблення здатності інтегрувати результати сучасних історіографічних досліджень у власні наукові проекти.

1.3. Кількість кредитів: денне – 5

1.4. Загальна кількість годин* - 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-й
Семестр	
3-4-й	-й
Лекції	
48 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
76 год.	год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

* у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна
Формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність визначати відповідні задачі та окреслювати їх так, щоб просувати та трансформувати наукові знання та розуміння.

ЗК 3. Знання стандартів та типу мислення, необхідних для наукового дослідження та опублікування його результатів, зокрема критична обізнаність та інтелектуальна чесність.

ЗК 5. Співпраця в місцевому та міжнародному середовищі, щоб завершити спеціальні завдання, пов'язані з дисципліною (збирання та опрацювання даних, розвиток аналізу, подання та обговорення результатів).

Формування наступних фахових компетентностей:

ФК 1. Детальні або дуже детальні знання спеціальної області дослідження в поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеску до індивідуальної історичної області дослідження.

ФК 4. Здатність знаходити, відбирати, контекстуалізувати та інтерпретувати значні кількості археологічного, архівного та документального матеріалу.

ФК 5 Здатність планувати та робити внесок на основі дослідження до історикогеографічних знань, які пов'язані з важливою задачею та відповідають за якістю матеріалам для друку.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти наступних результатів:

ПРН 1. Здатність об'єднувати (синтезувати) та обговорювати нещодавні публікації в межах та поза областю дослідження.

ПРН 3. Здатність детально розробляти та презентувати переконливо групі кваліфікованих дослідників добре обґрунтований план дослідження для розв'язання важливої задачі.

ПРН 4. Здатність завершити розширений оригінальний результат дослідження, що ґрунтується на критичному розгляді джерел та забезпечений необхідним науковим апаратом - таким, як нотатки, бібліографія та публікація відповідних документів.

ПРН 5.Здатність презентувати результати дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей та громадських ініціатив (соціально орієнтовані робочі зустрічі).

ПРН 7. Здатність підбирати матеріал для преси, об'єднання інформації з питань викладацько-професорських ініціатив, публікувати їх в пресі чи на веб- сторінці.

ПРН 8. Здатність ефективно планувати час для отримання необхідних результатів.

ПРН 10. Здатність знаходити, аналізувати та об'єднувати корпус документів з різних архівів та джерел у результуючій дисертації та в попередньому дослідженні.

ПРН 12. Знання методик та форм організації та здійснення навчального процесу в вищій школі; принципів структурування навчальної дисципліни; сучасних інтерактивних методів навчання студентів; специфіки застосування новітніх освітніх технологій у вищій школі; особливостей організаторської та управлінської діяльності у вищій школі

1.8. Пререквізити: вказати перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни
Історія України

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади та методологічні трансформації сучасної історіографії

Тема 1. Історіографія як дослідницьке поле: предмет, завдання та сучасні інтерпретації

Предмет і завдання курсу. Історіографія як дослідження історичного знання, інтелектуальних традицій та наукових спільнот. Основні підходи до аналізу історіографії: традиційний, інтелектуально-історичний, соціологічний та культурно-антропологічний. Історична наука в умовах інтелектуальних трансформацій кінця XX – початку XXI ст. Критика позитивістської моделі історії та переосмислення концепції історичної об'єктивності. Дискусії щодо природи історичного знання та ролі історика у формуванні історичного нарративу (Г. Іггерс, П. Берк, Ф. Досс, І. Колесник).

Тема 2. Методологічні «повороти» в історичній науці другої половини XX – початку XXI ст.

Методологічні трансформації в гуманітарних науках. «Лінгвістичний поворот» та його вплив на історичну науку. Нарративізм і проблема історичного тексту (Г. Вайт, Ф. Анкерсміт). «Культурний поворот» і формування культурної історії (П. Берк, Л. Хант). «Антропологічний поворот» та вплив культурної антропології на історичні дослідження (К. Гірц). Концепції дискурсу, влади та знання (М. Фуко). Дискусії щодо можливості історичної істини та об'єктивності історичного знання (Р. Еванс, Й. Рюзен).

Тема 3. Українська історіографія в глобальному інтелектуальному контексті

Трансформація української історичної науки після розпаду радянської історіографічної системи. Формування нових дослідницьких парадигм у дослідженні історії України. Інтеграція української історіографії у світовий академічний простір. Основні історіографічні дискусії щодо національної історії, імперського спадку, регіональних ідентичностей та історичної пам'яті. Вплив сучасних методологічних підходів на дослідження української історії. Роль провідних українських істориків у формуванні сучасної історіографії (Я. Грицак, Н. Яковенко, Г. Касьянов, І. Колесник, Л. Зашкільняк).

Розділ 2. Міждисциплінарні підходи та нові напрями історичних досліджень

Тема 1. Міждисциплінарність у сучасній історичній науці: теорія і практика

Міждисциплінарність та трансдисциплінарність у гуманітарних науках. Взаємодія історії з соціологією, антропологією, культурологією та політичними науками. Соціологічні концепції у дослідженні історичних процесів (П. Бурдьє, Н. Еліас). Антропологічні підходи до вивчення історичних культур і соціальних практик (К. Гірц).

Тема 2. Історична антропологія та мікроісторія як дослідницькі стратегії

Формування історичної антропології як напряму історичних досліджень. Вивчення повсякденності, культурних практик та соціальних ритуалів. Мікроісторія як стратегія аналізу локальних соціальних процесів. Методи реконструкції історичних подій через аналіз мікрорівня. Основні представники мікроісторії (К. Гінзбург, Дж. Леві, Н. Земон Девіс).

Тема 3. Гендерна історія та дослідження соціальних ідентичностей

Гендер як аналітична категорія історичного дослідження. Формування гендерної історії як напряму гуманітарних студій. Переосмислення соціальних ролей, владних відносин та культурних практик у гендерній перспективі. Методи гендерного аналізу історичних джерел. Основні дослідники гендерної історії (Дж. Скотт, Г. Лернер, Л. Тіллі).

Тема 4. Інтелектуальна історія та історія політичних ідей

Інтелектуальна історія як напрям сучасних історичних досліджень. Контекстуальний підхід до аналізу політичних текстів і ідей (К. Скіннер, Дж. Покок). Дослідження інтелектуальних спільнот та наукових парадигм (Т. Кун). Інтелектуальна історія у сучасних дослідженнях української історії (А. Портнов, Н. Яковенко).

Тема 5. Публічна історія, політика пам'яті та memory studies

Поняття публічної історії та її роль у сучасному суспільстві. Репрезентація історії у публічному просторі: музеї, меморіали, історичні реконструкції та медіа. Колективна пам'ять та її соціальні механізми (М. Гальбвакс). Концепція «місце пам'яті» (П. Нора). Дослідження культурної пам'яті (Я. Ассман, А. Ассман). Політика пам'яті у сучасних суспільствах.

Тема 6. Цифрова історія, глобальна історія та нові дослідницькі перспективи

Цифрові гуманітарні науки та їх значення для історичних досліджень. Використання цифрових архівів, баз даних та GIS-технологій. Аналіз великих масивів історичних даних. Розвиток цифрових інструментів у сучасній історіографії (Д. Коен, Р. Розенцвейг). Глобальна історія та транснаціональні підходи до дослідження історичних процесів (Ю. Остерхаммель, С. Конрад). Постколоніальні студії та їх вплив на сучасну історіографію (Е. Саїд, Д. Чакрабарті).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усьо го	у тому числі					
		л	п	лаб	ін д.	с. р.	л		п	лаб	інд	с р		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	
<i>Розділ 1. Теоретичні засади та методологічні трансформації сучасної історіографії</i>														
Тема 1. Історіографія як дослідницьке поле: предмет, завдання та сучасні інтерпретації	16	4					12							
Тема 2. Методологічні «повороти» в історичній науці другої половини ХХ – початку ХХІ ст.	28	8					20							

Тема 3. Українська історіографія в глобальному інтелектуальному контексті	36	12				24						
Разом за розділом 1	80	24				56						
Розділ 2. Міждисциплінарні підходи та нові напрями історичних досліджень												
Тема 1. Міждисциплінарність у сучасній історичній науці: теорія і практика	12	4				8						
Тема 2. Історична антропологія та мікроісторія як дослідницькі стратегії	12	4				8						
Тема 3. Гендерна історія та дослідження соціальних ідентичностей	12	4				8						
Тема 4. Інтелектуальна історія та історія політичних ідей	12	4				8						
Тема 5. Публічна історія, політика пам'яті та memory studies	10	4				6						
Тема 6. Цифрова історія, глобальна історія та нові дослідницькі перспективи	12	4				8						
Разом за розділом 2	70	24				46						
Усього годин	150	48				102						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Не передбачено.

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготувати аналітичний огляд основних підходів до вивчення історіографії як напрямку історичного знання	12
2	Критичний аналіз методологічних трансформацій історичної науки у XX – на початку XXI ст.	12
3	Проаналізувати концепцію «лінгвістичного повороту» в історіографії та її вплив на формування історичного наративу	10
4	Підготувати historiographical review досліджень, пов'язаних із «культурним поворотом» у гуманітарних науках	10

5	Дослідити можливості застосування міждисциплінарних підходів у сучасних історичних дослідженнях	10
6	Провести аналіз прикладів застосування історичної антропології та мікроісторії в сучасній історіографії	8
7	Підготувати огляд основних досліджень гендерної історії та соціальних ідентичностей	8
8	Критичний аналіз сучасних досліджень історичної пам'яті та політики пам'яті	8
9	Огляд сучасних цифрових методів історичних досліджень (digital history)	6
10	Проаналізувати підходи інтелектуальної історії та історії політичних ідей у сучасній історіографії	8
11	Підготувати аналітичний огляд досліджень у межах глобальної та транснаціональної історії	4
12	Підготувати historiographical review за темою власного дисертаційного дослідження та коротку презентацію результатів*	6
	Разом	102

* Творче завдання (контрольна робота) складається із наукової доповіді за обраною (узгодженою з викладачем) темою та мультимедійної презентації. Обсяг тексту наукової доповіді – 6-7 сторінок (Times New Roman, розмір шрифту 14 з полуторним міжрядковим інтервалом). Список використаних джерел повинен включати не менше 10 найменувань. Текст повинен бути самостійним (практикується попередня вибіркова перевірка текстів доповідей на академічну доброчесність).

При оцінюванні наукової доповіді враховуються: 1) ступінь розкриття теми, 2) глибина опрацювання відповідних тематичних джерел інформації, 3) логічність викладу, 4) здатність робити висновки з проведеного дослідження, 5) володіння матеріалом. Мультимедійна презентація має включати 8-10 самостійно підготовлених слайдів, які візуалізують основні положення наукової доповіді.

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

7. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовується студентоцентрикований та проблемно-орієнтований підхід, що передбачає активну участь здобувачів у навчальному процесі, формування навичок критичного аналізу історіографії та сучасних методологічних підходів у історичних дослідженнях.

Застосовуються словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові методи навчання. Значна увага приділяється аналізу наукових текстів, обговоренню сучасних історіографічних концепцій та інтерпретацій історичних процесів.

Під час навчання передбачається виконання аналітичних і творчих завдань, зокрема підготовка історіографічних оглядів, рецензій на наукові праці, аналітичних есеїв, презентацій результатів досліджень.

У навчальному процесі використовуються інтерактивні методи навчання: дискусії, проблемні обговорення, аналіз історіографічних текстів, презентації результатів самостійних досліджень.

Лекційні заняття супроводжуються мультимедійними презентаціями, використанням цифрових ресурсів та електронних баз даних, що сприяє формуванню навичок роботи з сучасними науковими джерелами та цифровими інструментами історичних досліджень.

8. Методи контролю

Контроль результатів навчання здійснюється з метою оцінювання рівня засвоєння теоретичних знань, сформованості аналітичних умінь та дослідницьких навичок здобувачів.

Усні форми оцінювання знань:

усні опитування, виступи з доповідями, участь у наукових дискусіях, презентація результатів самостійних досліджень.

Письмові форми оцінювання знань:

виконання завдань для самостійної роботи, підготовка історіографічних оглядів, написання аналітичних есеїв, виконання контрольної роботи, підготовка підсумкової екзаменаційної роботи.

Поточний контроль засвоєння навчального матеріалу здійснюється під час співбесід, обговорення наукових текстів, перевірки виконання самостійних і творчих завдань.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма видами навчальної діяльності, зокрема:

- контроль та оцінювання активності здобувачів під час лекційних занять і дискусій;
- контроль та оцінювання якості виконання самостійних і творчих завдань;
- контроль засвоєння теоретичного матеріалу та сучасних історіографічних концепцій;
- контроль та оцінювання вмінь аналізувати історіографічні тексти, застосовувати методологічні підходи та презентувати результати власних досліджень.

Завданням контролю є оцінювання рівня теоретичних знань, аналітичних умінь та дослідницьких навичок, набутих здобувачами під час вивчення дисципліни.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання											Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивід. завдан ня	Разом	Екзамен (залікова робота)	Су ма	
Розділ 1			Розділ 2													
T 1	T 2	T 3	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6								
2	1	1	1	1	1	1	1	1				30		40	60	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 25 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Білет за чотирирівневою системою оцінювання включає 3 питання. Перше питання - 20, друге - 20, третє - 20 балів. Всього – 60 балів.

Визнання результатів неформальної освіти

Результати навчання, здобуті у межах неформальної освіти, можуть бути зараховані у межах навчальної дисципліни за умови відповідності змісту такого навчання результатам навчання дисципліни.

Підставою для зарахування є сертифікат, диплом або інший документ, що підтверджує проходження відповідного курсу, тренінгу або освітньої програми, із зазначенням тематики, обсягу навчання та набутих компетентностей.

Результати навчання можуть бути отримані, зокрема, на онлайн-платформах відкритої освіти (Coursera, edX, Prometheus, FutureLearn, Udemy, інші освітні платформи), а також під час участі у літніх школах, наукових семінарах, тренінгах або академічних програмах, організованих науковими установами чи університетами.

За рішенням викладача дисципліни та за погодженням із гарантом освітньої програми результати такого навчання можуть бути зараховані як виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом, із нарахуванням відповідної кількості балів відповідно до схеми оцінювання дисципліни.

Максимальний обсяг зарахування результатів неформальної освіти становить до 30 балів, що відповідає контрольній роботі.

У разі часткової відповідності змісту курсу результати неформальної освіти можуть бути зараховані як окремі види самостійної роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

90-100 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програм і знання основних джерел і додаткової літератури, вміння аналізувати історичний матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснення історичних фактів на основі здобутих із різних джерел знань, користуватись науковою термінологією.

70-89 балів виставляється за впевнене засвоєння курсу, знання хронології, вміння логічно будувати відповідь, роботи аргументовані висновки, аналізувати історичний матеріал. А також за умовами, якщо студент припустився незначних помилок, або зробив не зовсім повні висновки.

50-69 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних та недостатнє вміння застосувати теоретичні знання для розгляду практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстровані розуміння основних положень матеріалу дисципліни.

1-49 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

Критерії оцінювання контрольної роботи

27–30 балів – надано вичерпну, аргументовану відповідь на питання, продемонстровано глибоке розуміння проблеми, використано сучасні історіографічні підходи та наукову термінологію.

20–26 балів – надано в основному правильну відповідь на питання, матеріал викладено логічно, однак відповідь містить окремі неточності або неповне висвітлення окремих аспектів проблеми.

5–19 балів – надано частково правильну відповідь на питання, виклад матеріалу фрагментарний, відсутня достатня аргументація або допущено помилки у трактуванні історіографічних підходів.

0–5 балів – відповідь відсутня або не відповідає змісту питання.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

- Burke P. What Is Cultural History? 3rd ed. Cambridge: Polity Press, 2022.
- Domanska E. Knowledge of the Past: Toward a New Historics. London: Routledge, нове вид., 2022.
- Hunt L. History: Why It Matters. Cambridge: Polity Press, 2021.
- Iggers G., Wang Q., Mukherjee S. A Global History of Modern Historiography. London: Routledge, 2022.
- Tamm M., Burke P. (eds.) Debating New Approaches to History. London: Bloomsbury, 2022.
- Tamm M., Olivier L. (eds.) Rethinking Historical Time: New Approaches to Presentism. London: Bloomsbury, 2023.
- Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2023.
- Зашкільняк Л. «Методологічні трансформації історичної науки у XXI столітті». Наукові записки УКУ. Історія. 2022.
- Касьянов Г. «Історична пам'ять та політика пам'яті у сучасних гуманітарних дослідженнях». Україна модерна. 2021.
- Колесник І. «Глобальна історія як новий дослідницький підхід». Ейдос. 2024.
- Колесник І. «XX століття з перспективи глобальної історії». Український історичний журнал. 2025. №4.
- Коляструк О. «Історія повсякденності як напрям сучасних історичних досліджень». Український історичний журнал. 2023. №2.
- Кравченко В. «Українська історіографія у глобальному академічному контексті». Український історичний журнал. 2024.
- Турченко Ф. «Українська історіографія в умовах сучасних трансформацій гуманітарного знання». Український історичний журнал. 2021. №2.

Додаткова література

- Ankersmit F. Meaning, Truth and Reference in Historical Representation. Ithaca: Cornell University Press, нове вид., 2022.
- Burke P. The Polymath: A Cultural History from Leonardo da Vinci to Susan Sontag. New Haven: Yale University Press, нове вид., 2021.

3. Finnin R. *Blood of Others: Stalin's Crimean Atrocity and the Poetics of Solidarity*. Toronto: University of Toronto Press, 2022.
4. Koselleck R. *Sediments of Time: On Possible Histories*. Stanford: Stanford University Press, нове вид., 2021.
5. Osterhammel J. *The Transformation of the World: A Global History of the Nineteenth Century*. Princeton: Princeton University Press, нове вид., 2023.
6. Plokhy S. *The Russo-Ukrainian War: The Return of History*. New York: W. W. Norton, 2023.
7. Scott J. *On the Judgment of History*. New York: Columbia University Press, 2021.
8. Snyder T. *The Road to Unfreedom: Russia, Europe, America*. London: Penguin Books, нове вид., 2022.
9. Ther P. *Europe Since 1989: A History*. Princeton: Princeton University Press, нове вид., 2022.
10. Yekelchik S. *Ukraine: What Everyone Needs to Know*. Oxford: Oxford University Press, 2022.
11. Грицак Я. «Історик у публічному просторі: нові виклики історіографії». *Критика*. 2022. №5–6.
12. Запшкільняк Л. «Сучасна історіографія: методологічні орієнтири та інтерпретації». *Український історичний журнал*. 2021. №4.
13. Касьянов Г. *Memory Crash: Політика пам'яті в Україні (1980–2020-ті)*. Київ: Laurus, 2023.
14. Коляструк О. «Культурна історія: методологічні можливості та дослідницькі перспективи». *Український історичний журнал*. 2022. №3.
15. Мокрик Р. *Культурна колонізація: як Російська імперія формувала український культурний простір*. Київ: Темпора, 2024.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Електронні бібліотеки та наукові бази даних

- **JSTOR** – цифрова бібліотека академічних журналів, книг та першоджерел із гуманітарних та соціальних наук.
<https://www.jstor.org>
- **Project MUSE** – база повнотекстових гуманітарних і соціальних журналів та монографій провідних університетських видавництв.
<https://muse.jhu.edu>
- **Google Scholar** – система пошуку наукових публікацій, дисертацій та академічних видань.
<https://scholar.google.com>
- **Directory of Open Access Journals (DOAJ)** – база рецензованих наукових журналів відкритого доступу.
<https://doaj.org>
- **WorldCat** – найбільший міжнародний каталог бібліотек і наукових видань.
<https://www.worldcat.org>

Цифрові архіви та історичні ресурси

- **Europeana** – цифрова платформа культурної спадщини Європи, що містить мільйони історичних документів, фотографій та артефактів.
<https://www.europeana.eu>
- **Digital Public Library of America (DPLA)** – цифровий архів історичних джерел, колекцій музеїв і бібліотек США.
<https://dp.la>
- **Internet Archive** – цифрова бібліотека книг, архівних матеріалів, документів та медіа.
<https://archive.org>
- **Open Access Publishing in European Networks (OAPEN)** – електронна бібліотека наукових монографій відкритого доступу.
<https://www.oapen.org>

Українські наукові та архівні ресурси

- **Електронна бібліотека Інституту історії України НАН України** – наукові монографії, збірники, історичні джерела.
<http://resource.history.org.ua>
 - **Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського** – електронний каталог наукових видань і дисертацій.
<http://www.nbuv.gov.ua>
 - **Електронний архів українського визвольного руху** – цифрова колекція документів та матеріалів з історії України ХХ ст.
<https://avr.org.ua>
 - **Diasporiana: електронна бібліотека української діаспори** – цифрові видання українських історичних праць.
<https://diasporiana.org.ua>
- *Платформи цифрової історії*
- **Programming Historian** – навчальна платформа з цифрових методів історичних досліджень.
<https://programminghistorian.org>
 - **Stanford Digital History Lab** – цифрові інструменти для історичних досліджень.
<https://digitalhistory.stanford.edu>

Додаток 1

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20_____/20_____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.